

Pet'ko L.V.

Ph.D., Associate Professor
Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)

A STUDY OF TOMAS DYLAN'S POETRY WITH FUTURE TRANSLATORS

Петько Л.В.

к.пед.н., доцент
НПУ імені М.П. Драгоманова (Україна, Київ)

ВИВЧЕННЯ ПОЕЗІЇ ТОМАСА ДИЛАНА З МАЙБУТНІМИ ПЕРЕКЛАДАЧАМИ

The article deals with the interpretation and 3 translations of the poem "Do not Go Gentle into That Good Night" by a Welsh poet Dylan Thomas, one of the writers who has often been associated with Welsh literature and culture in the last sixty years. By way of illustration the movie «Interstellar» (2014, UK-USA the author outlines Dylan Thomas poem "Do not Go Gentle into That Good Night").

Key words: *English poetry, Tomas Dylan, Do not go gentle into that good night, translation, university, students, professionally oriented foreign language teaching.*

Стаття присвячена формуванню професійно орієнтованого іношомовного навчального середовища в умовах університету на прикладі розгляду складності перекладу віршів валійського поета Дилана Томаса, правильного відображення форми і змісту перекладного тексту, використовуючи фільм «Інтерстеллер» (Велика Британія, США, 2014, реж. Кристофер Нолан).

Ключові слова: *англійська поезія, Томас Дилан, вірш «Не йди смиренно в ніч», переклад, університет, студенти, професійно орієнтоване іношомовне навчальне середовище.*

Студенти, майбутні перекладачі, під час лекції «Вступ до перекладознавства» згадали вірш, який став лейтмотивом в англо-американському фантастичному фільмі про майбутнє «Інтерстеллер» (2014, реж. Кристофер Нолан) [14], де піднімається питання врятування людства від загибелі з-за кліматичних змін, що призвело до екологічної катастрофи, тому цивілізація постала перед проблемою у пошуках іншої планети, галактики, щоб туди переселитися і врятуватися. Але, наголосимо, у першу чергу, цей фільм про відповідальність людини не тільки за свою долю, а й за життя інших, за існування Всесвіту (дослівний переклад слова «інтерстеллер» – «міжзоряний»). Автором вірша є Дилан Томас [11] – поетична легенда, «поет межі класичної романтичної поезії та

поезії сучасної. Без нього неможливо побачити шляхи сьогоднішньої англомовної поезії [4]».

З огляду на те, що сучасна молодь мало цікавиться поезією (як і читанням взагалі), а зацікавленість віршем у студентів виявилася: хто автор? коли був написаний вірш? про що вірш? тема вірша та ін., ми дозволимо оприлюднити наш досвід у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету з майбутніми перекладачами, погоджуючись з думкою українського вченого-перекладача О.В.Ємця, науковими розвідками якого стала творчість Д.Томаса [3], про те, що «у навчальному процесі підготовки перекладачів недостатньо уваги приділяється поетичному перекладу, недостатнє залучення молоді до перекладу сучасної та класичної зарубіжної поезії [5, с. 556]».

Відомо, що переклад поезій Дилана Томаса зі збереженням усіх моментів, які дають його твору художню силу, висувають перед перекладачем складну задачу. Зрозуміло, що курс «Вступ до перекладознавства» ще не передбачає перекладу творів валійського поета, але обзорно, невеликими штрихами ми можемо доторкнутися зі студентами до його творчості, формуючи професійно орієнтоване іншомовне навчальне середовище, про що ми писали у наших попередніх статтях [6; 7; 8; 9].

Наведемо нижче оригінал тексту вірша Дилана Томаса «Do not go gentle into that good» night» («Не йди смиренно в ніч»):

Do not go gentle into that good night

Dylan Thomas
(1914–1953)

Do not go gentle into that good night, (1)
Old age should burn and rave at close of day; (2) Rage, rage
against the dying of the light. (3)

Though wise men at their end know dark is right, (4)
Because their words had forked no lightning they (5)
Do not go gentle into that good night. (6)

Good men, the last wave by, crying how bright (7)
Their frail deeds might have danced in a green bay, (8)
Rage, rage against the dying of the light. (9)

Wild men who caught and sang the sun in flight, (10)
And learn, too late, they grieved it on its way, (11)
Do not go gentle into that good night. (12)

Grave men, near death, who see with blinding sight (13)
Blind eyes could blaze like meteors and be gay, (14)
Rage, rage against the dying of the light. (15)

And you, my father, there on the sad height, (16) Curse, bless,
me now with your fierce tears, I pray. (17)
Do not go gentle into that good night. (18)
Rage, rage against the dying of the light. (19) [12].

Будучи іморталістом (де головною цінністю життя людини проголошується безсмертя), Д.Томас не корився владі смерті й оспівував безсмерття людини.

Це – програмний вірш. Увесь томасівських супротив – опір смерті, старості, небуттю висловлено пристрасно і чітко, де асоціації не розпалися, а, навпаки, зібралися в кулак. Тут стає зрозумілою ще одна риса Томаса – опір старості, смерті, обставинам, над якими людина не має влади. Він не готовий прийняти долю. І в небажанні прийняти долю стає проповідником у вірші,

присвяченому батькові. За формою цей вірш – класичний приклад сучасної віланели – однієї з найскладніших і вишуканих форм, що залишилася від середньовіччя. Причому, тут виникають паралелі з раннім В.Маяковським – за силою невідкорення порядку речей [1].

Віланела (итал. Villanella – сільська пісня, від пізньолат. *Villanus* – селянин; також *villanesca*, скорочено від *canzone villanesca alla napoletana*, буквально «сільська пісня в неаполітанській манері»), жанр італійської ліричної (пасторальної, часто з комічним відтінком) поезії і багатоголосна пісенна форма. Жанр віланели – один із найважливіших (поряд з фротолою) попередників італійського мадригалу. Віланела зародилася в Неаполі у другій половині XV століття.

У поезії, віланела – жорстка поетична форма з повторюваними строфами. Класична віланела – вірш, що складається з 19 рядків: п'яти тривіршів і одного завершального чотиривіршу. Середні строфи всіх тривіршів римуються між собою. Перший і третій рядки першого тривірша по черзі повторюються в останніх рядках наступних тривіршів, а також у третьому і четвертому рядках завершального чотиривірші [2]. Тобто, всі традиції у написанні віланели Д.Томасом збережені.

Для ознайомлення студентів з музичною формою віланели пропонуємо їм прослухати «Віланелу» італійського композитора епохи Відродження Вінченцо Капіролі (Vincenzo Capriola (1474–1548) [16], лютнева книга якого розглядається важливим джерелом музики для лютні раннього 16-го століття.

Завдання 1 : 1) Визначити і зачитати у вірші Д.Томаса ознаки *віланели*; 2) знайти висловлений поетом у вірші заклик до людини не здаватися примхам долі, боротися і протистояти, навіть, смерті (*Rage, rage against the dying of the light*). Також стимулюємо студентів до висловлення власного розуміння цих слів.

Отже, вірш Д.Томаса «Do not go gentle into that good night» – це віланела, написана п'ятистопним ямбом (5 ударів і 10 складів у кожному рядку, що несе призивну чоловічу силу висловлювання, чим і закінчуються більшість рядків). Традиційно віланела має 19 рядків поділених на 5 тривіршів і один чотиривірш.

Розглянемо зі студентами переклад цього вірша, запропонований В.Чистяковим, який пояснює свій переклад вірша *Do not go gentle into that good night* за допомоги визначення ключового слова *gentle*, який має чотири групи смислових відтінків: антонім *cruel* (у перекладі він йде від зворотнього, наголошуючи на тому, що легше знайти варіанти через антоніми, коли вони як би узагальнюють синоніми, серед яких немає жодної пари, яка не вирізнялася б відтінками); антонім *rough* (як в *rough weather*; *steep* (як в *a steep drop*); *strong* (як в *strong emotion*) і *wild* (як *unbroken*). У перекладі перекладача – «кляни свой черёд», тобто він відходить від використання прикметника (не міг підібрати російський еквівалент), узагальнюючи емоційне забарвлення варіантів в дієслові «клясти», тобто «проклинати» (go пов'язано з «уходом» і це мається на увазі, тому «уход» замінили на «черёд» (бо що клясти в цьому уході?):

1. Кляни пред вечной ночью свой черед

Кляни пред вечной ночью свой черед, (1)

Должна в конце дня старость бушевать; (2)

Не соглашайся с тем, что свет умрет. (3)

Хоть мудрый знает правду наперед, Но (4)

тщится молнии увещевать, – Кляни (5)

пред вечной ночью свой черед. (6)

Мечтателя в тот час тоска гнетет, О (7)

счастье жизни будет горевать, – Не (8)

соглашайся с тем, что свет умрет. (9)

Кто безрассуден, поздно узнает, (10)

Что жизнь могла совсем другою стать , – (11)

Кляни пред вечной ночью свой черед.	(12)
Слепец, что жизнь угрюмую ведет,	(13)
Прозреет: мог бы радости познать, –	(14)
Не соглашайся с тем, что свет умрет.	(15)
Отец, молю с печальных тех высот	(16)
Корить меня, в слезах благословлять.	(17)
Кляни пред вечной ночью свой черед,	(18)
Не соглашайся с тем, что свет умрет	(19)

(пер. В. Чистякова) [13].

Завдання 2 : Визначити і презентувати ознаки *віланели* у запропонованих перекладах 1, 2, 3 різних перекладачів вірша Д. Томаса «Do not go gentle into that good night».

2. Не уходи покорно в сумрак смерти

Не следуй мирно в даль, где света нет	, (1)
Пусть гневом встретит старость свой	конец (2)
Бунтуй, бунтуй, когда слабеет свет	(3)
Хоть знают мудрецы, что тьма	– ответ (4)
На свет всех слов, не следует	мудрец (5)
Безропотно туда, где света нет	(6)
И праведник, сдержавший свой обет	(7)
Нести добро как солнечный венец,	(8)
Рыдает зло, когда слабеет свет.	(9)
Дикарь, свободный человек, поэт,	(10)
Прекрасного певец, лучей ловец,	(11)
Не побредет туда, где света нет.	(12)
Увидев перед смертью рой комет	(13)
Сквозь слепоту всех лет былых, слепец	(14)
Бунтует, если угасает свет.	(15)
Ты не на склоне – на вершине лет.	(16)
Встреть гневом смерть, прошу тебя, отец.	(17)
Не следуй мирно в даль, где света нет.	(18)
Бунтуй, бунтуй, когда слабеет свет	(19)

(пер. Александры Берлиной) [10].

3. Не гасни, уходя...

Не гасни, уходя во мрак ночной.	(1)
---------------------------------	-----

- Пусть вспыхнет старость заревом заката. (2)
- Встань против тьмы, сдавившей свет земной. (3)
- Мудрец твердит: ночь - праведный покой (4)
- Не став при жизни молнией крылатой (5)
- Не гасни, уходя во мрак ночной (6)
- Глупец, побитый штормовой волной,(7)
- Как в тихой бухте — рад, что в смерть упряган.. (8)
- Встань против тьмы, сдавившей свет земной (9)
- Подлец, желавший солнце скрыть стеной, . (10)
- Скулит, когда приходит ночь (11)
- расплаты Не гасни, уходя во мрак ночной. (12)
- Слепец прозреет в миг последний свой: (13)
- Ведь были звёзды-радуги когда-то... (14)
- Встань против тьмы, сдавившей свет земной. (15)
- Отец, ты – перед чёрной крутизной. (16)
- От слёз всё в мире солоно и свято. (17)
- Не гасни, уходя во мрак ночной. (18)
- Встань против тьмы, сдавившей свет земной. (19)

(пер. Василя Бетаки) [10].

Томас стверджував, що його поезія була записом його індивідуальної боротьби від темряви до світла. ... Бути позбаленим темряви – це очиститися, Він також писав, що його вірші з їх брутальністю, сумнівами і сум'яттям, написані з любов'ю до людини. Пристрасний та імпульсивний, яскравий і жорстокий, Д.Томас писав, що він став поетом, тому що «закохався у слова», від того всі його твори пронизані тонким відчуттям багатства, різноманітності і гнучкості англійської мови. Його образи були ретельно впорядковані у візерунковій послідовності, а його головною темою була єдність [15, с. 10].

Література:

1. Бетаки Василий Павлович. Томас Дилан. Полное каноническое собрание стихов [Web site] / В.П.Бетаки. – Access mode : http://lit.lib.ru/b/betaki_w_p/text_0180.shtml
2. Віланела [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Віланела>
3. Ємець О.В. Семантика, синтактика та прагматика тропів в аспекті поетизації художньої прози (на матеріалі оповідань Ділана Томаса) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Ємець О. В. ; Київський держ. лінгвістичний ун-т. – К., 2000. – 19 с.

4. Кассель Елена. Дилан Томас: Жизнь и творчество (27 октября 1914 – 9 ноября 1953 [Электронный ресурс] / Елена Кассель. – Режим доступа : http://bolvan.ph.utexas.edu/~vadim/betaki/Dylan_Thomas/article.html
5. Переклад у наукових дослідженнях представників харківської школи : колективна монографія / за ред. Л.М.Черноватого, О.А.Кальниченка, О.В.Ребрія ; кафедра теорії та практики перекладу англ. мови Харківського нац. ун-ту імені В.Н.Каразіна. – Вінниця : Нова книга, 2013. – 568 с.
6. Петько Л.В. Формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» (на прикладі вірша Мері Ховітт «Павук і Муха») // Л.В.Петько // Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Вип. 1. – Бердянськ : ФО-П Ткачук О.В., 2016. – С. 184–190. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10075>
7. Петько Л.В. Педагогічна сутність у визначенні поняття «освітнє середовище» / Л.В. Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед.ун-тет імені Григорія Сковороди»: зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – Вип. 34. – С. 109–118. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7452>
8. Петько Л.В. Актуальність формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л.В.Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ.пед.ун-ет імені Григорія Сковороди»: зб.наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – Вип. 33. – С. 128–141. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7454>
9. Петько Л.В. Дослідницька діяльність студентів коледжу як одна з умов неперервної освіти / Л.В.Петько // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому середовищі: зб. наук. праць. – К. : Ун-т «Україна». – 2010. – № 7. – С. 122–134. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7831>
10. Томас Д. Не уходи покорно в сумрак смерти [Электронный ресурс] / Д.Томас ; пер. А.Берлиной. – Режим доступа : <http://kriorus.ru/content/Ne-uhodi-pokorno-v-sumrak-smerti-Dilan-Tomas>
11. Томас Д. Собрание стихотворений 1934–1953 [Электронный ресурс] / Д.Томас ; пер. с англ. В.Бетаки ; послесл. и комм. Е.Кассель. – Б.М. : Salamandra P.V.V., 2010. – 258 с. – Ресурс доступу : http://bolvan.ph.utexas.edu/~vadim/betaki/Dylan_Thomas/book.pdf
12. Dylan Tomas. Do Not Go Gentle Into That Good Night [Web site] / Njvfs Dylan. – Access mode : <https://www.poets.org/poetsorg/poem/do-not-go-gentle-good-night>
13. Dylan Thomas. Do not go gentle. Перевод Вячеслав Чистяков [Web site]. – Access mode : <https://www.stihi.ru/2014/07/11/1803>
14. Interstellar [Web site] (movie, 2014, USA, United Kingdom, dir. Christopher Nolan) – Access mode : <http://hdmovie2k.co/watch-interstellar1-2014-online-putlocker-solarmov-primewire-free#video=bc3e2a15>
15. Nagaraju Ch. A Study Of Dylan Thomas's Poetry [Web site] / Ch.Nagaraju, K.V.Seshaiah // Journal of Humanities and Social Science. – 2012 (Sep-Oct.). –Volume 1. – Issue 2. – PP. 06–10. – Access mode : <http://iosrjournals.org/iosr-jhss/papers/vol1-issue2/B0120610.pdf?id=5595>
16. Vincenzo Capirola. La villanella [Web site]. – Access mode : http://www.seagullully.it/medievalsongs/rinascimento/vc_villanella.html